

Täysistunto

Keskiviikko 9.3.2022 klo 14.00—15.48

4.1. Suullinen kysymys ulko- ja turvallisuuspolitiikan tilanteesta ja varautumisesta

Suullinen kysymys SKT 33/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tuomioja, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.04 **Erkki Tuomioja sd:** Herra puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni.

Herra puhemies! Tässä Venäjän hyökkäyksessä Ukrainaan on kaksi rintamaa. Ensimmäinen on tietenkin se puolustustaistelu, jota ukrainalaiset käyvät omassa maassaan, jota mekin tuemme humanitäärisellä avulla, rahallisesti ja myöskin asetoimituksilla. Mutta se toinen rintama on Venäjällä, jossa maan hallinto pimittää oikeata tietoa ja uhkaa tiedon levittäjiä myöskin ankarilla vankeusrangaistuksilla ja kansalaisyhteiskunta ei pääse ilmaisemaan vapaasti mielipidettään. Mitä me voimme tehdä sen eteen Euroopan unionissakin, että venäläiset saisivat oikeata tietoa sodasta? Tämä saattaisi olla ratkaisevaa sen nopealle lopettamiselle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Haavisto, olkaa hyvä.

14.05 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnittite, edustaja Tuomioja, oikeaan asiaan huomiota. Venäjällä on kielletty tiedotusvälineitä ja estetty pääsyt sellaisiin tiedotusvälineisiin, jotka tätä oikeaa tietoa levittävät. Tästä huolimatta on rohkeita kansalaisia, kuten viime viikonloppuna niitä, jotka osallistuivat mielenosoituksiin — siellä oli pidätyksiä — ja on ollut taiteilijoiden ja kulttuuriväen vetoamuksia rauhan puolesta. Kaikki tämä kansalaismielipide myöskin Venäjällä koko ajan elää. Ja sen takia kaikki suorat kansalaiskontaktit Venäjälle, edelleen suorat yhteydet, ovat erittäin tärkeitä, ja tietysti ne järjestöt, jotka voivat vielä pitää sinne yhteyksiä, voivat tätä oikeaa tietoa levittää. On myöskin tärkeää, että tuotetaan venäjänkielistä aineistoa, kuten Yleisradion venäjänkieliset uutiset ja muut, joihin voi sitten nojata. Ja myöskin internet on tässä tapauksessa erittäin tärkeä, sitä ei ole Venäjällä vielä suljettu: internetistä löytyy sellaisia tietolähteitä, joita kansalaiset siellä voivat käyttää ja lukea. Mutta huoli on suuri siitä, että siellä ollaan pimennossa sen suhteen, mistä tässä hyökkäyksessä on kysymys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

14.06 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä salissakin on viime kuukausien aikana useasti käsitelty sitä, miten Suomi kykenee varautumaan hybridiuhkilta nimenomaan tapauksessa, jossa siirtolaisia vyörytetään vihamielisessä tarkoituksessa rajan yli. Hallitus vastasi opposition välikysymykseen viime vuoden puolella, ja nyt sisäministeriöstä on valmistunut selvitys, jossa näitä lainsäädäntötarpeita käsitellään. Tässä selvityksessä tärkein mekanismi on rajamenettely. Sen lisäksi siellä on erilaisia tekniseen valvontaan ja aitoihin ja muuhun liittyviä seikkoja. Siellä ei kuitenkaan esitetä tai edes nosteta esille sitä, että valtiolla, joka suojaa omaa suvereniteettiaan ja myös Euroopan unionin ulkorajoja, pitäisi olla mahdollisuus olla ottamatta vastaan turvapaikkahakemuksia koko rajalta, johon hybridihyökkäys kohdistuu. Näin kuitenkin Euroopan unionissakin useampi jäsenmaa on joutunut tekemään, eikä Euroopan unioni ole näitä jäsenmaita siitä moittinut. Kysyn hallitukselta: nyt kun uhkataso on selvästi noussut, oletteko valmiit oikeasti korjaamaan tämän kansallisen haavoittuvuuden?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sisäministeri Mikkonen, olkaa hyvä.

14.08 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellähän tuolla itärajalla on varsin rauhallista, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei!] mutta me olemme varautuneet siihen, että varmasti tällaista erilaista laajamittaista vaikuttamista tulee kohdistumaan myös Suomeen. Ja kuten edustaja Purra mainitsi, tästä tehtiin myös tällainen lainsäädännöllinen tarkastus nykyisiä lakeja koskien, ennen kaikkea raja- ja ulkomaalaislakia silmällä pitäen — että mitä lainsäädännöllisiä muutoksia meidän on syytä tehdä — ja sitten meillä on erikseen vielä valmiuslain uudistaminen, joka on sitten pidempi prosessi.

Todellakin meillä on nyt jo mahdollisuus esimerkiksi sulkea raja-asemia, jos tällaista vaikuttamista on, ja myös nousi esiin tämä EU:n mahdollistama rajamenettelyn käyttöön ottaminen, jolloin voimme hyvin nopeasti siinä heti rajalla huolehtia siitä, että sellaisten ihmisten, jotka eivät ole Suomeen oikeutettuja, [Puhemies koputtaa] pääsy voidaan samantien estää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pelkonen, olkaa hyvä.

14.09 **Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin nostaa tässä yhteydessä esiin suomalaisten henkisen kantokyvyn. Yksinäisyys on hyvin vakava ongelma Suomessa, ollut sitä jo pitkään, ja erityisesti yksinäisyydestä kärsivät tahtomattaan lukuisat suomalaiset ikäihmiset. Korona-aika pahensi tätä yksinäisyyttä entisestään, ja nyt Venäjän hyökkäys ja sota Ukrainaa kohtaan, erilainen disinformaatio, valeuutiset ja hybridi vaikuttaminen ovat asioita, joita lukuisat ihmiset joutuvat Suomessa käsittelemään täysin yksin. Olen itse tästä hyvin huolissani ja saanut asiaan liittyen myös paljon huolestunutta palautetta ja toivon ja samalla myös kysyn, onko hallituksessa herätty tähän asiaan ja ongelmaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

14.10 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin arvokas ja tärkeä kysymys, ja vastaan, että ollaan herätty. Meillä on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla tällä hetkellä päivittäinen johtamisyhteys meidän palvelujärjestelmään, niin sairaaloihin kuin terveyskeskuksiin ja sosiaalihuoltoon. Meillä on tämä palvelujärjestelmä kunnallinen, mutta järjestöillä on myös erittäin suuri yhteys tässä, ja sen takia me olemme korostaneet, että meidän täytyy nyt kaikin keinoin nimenomaan siellä, voidaan sanoa, perustasolla, ruohonjuuritasolla, tehdä kaikkea tätä, johon kysyjä viittasi, ja tämänkaltaista ohjausta olemme antaneet, voisiko sanoa, sen kovemman ohjauksen ohella, joka liittyy sitten ihan haavoittuneiden hoitoon ja muuhun, koska tämä on erittäin tärkeä kysymys ja huolestuttaa tuhansia, tuhansia ikäihmisiä tällä hetkellä, ja muunkin ikäisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

14.10 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme julkisuudesta saaneet kuulla, ja keskustelua on myös tässä talossa jo käyty, että aloitetaan jonkinlainen selontekoprosessi. Tässä selonteossa varmasti tullaan ottamaan moneen asiaan kantaa. Kysynkin hallitukselta: Miten tämä on ajateltu juoksuttaa? Mitä sektoreita tämä tulee koskettamaan? Ja ennen kaikkea: miten hallitus arvioi, mikä tämän selontekoprosessin keskeisin tavoite on?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri, olkaa hyvä.

14.11 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selontekoprosessin tarkoituksena on tietenkin muodostaa yhteinen tilannekuva tästä tilanteesta ja siitä, millä tavalla meidän pitäisi siihen vastata yhdessä hallituksen, eduskunnan, tasavallan presidentin kanssa.

Me tulemme käsittelemään tätä kokonaisuutta tänään TP-UTVAssa ja huomenna varmasti presidentin johtamassa puolueiden välisessä keskustelussa. Tätä keskustelua tullaan käymään hallituksen piirissä, tätä tullaan käymään eduskunnan piirissä, ja ajatuksena olisi se, että tämä selonteko kattaisi kaikki ne keskeiset ulottuvuudet, joihin tämä kriisi vaikuttaa: niin tietenkin ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaikutukset aivan keskeisesti mutta myös taloudelliset vaikutukset, huoltovarmuuteen liittyvät vaikutukset. Isot kysymykset liittyvät esimerkiksi ruoantuotantoon, energiatuotantoon, siihen, millä tavalla varmistamme myös näiden toimivuuden kaikissa mahdollisissa tilanteissa. Eli tarkoituksena on muodostaa yhteinen tilannekuva, ja tästä tulemme antamaan selonteon eduskunnalle, [Puhemies koputtaa] ja tätä työtä tietenkin eduskunnan kanssa yhdessä tullaan myös matkan varrella tekemään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.12 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainasta on paennut puolitoista miljoonaa ihmistä viimeisen kymmenen päivän aikana YK:n pakolaiskomissaarin mukaan. Kyseessä on nopeimmin kasvanut pakolaiskriisi Euroopassa sitten toisen maailmansodan, ja pakolaisten määrät tulevat varmasti nousemaan, jos sotatila jatkuu, ja siviiliuhrien määrät kasvavat myös. Lisäksi yhä kasvava riski ruoan riittävyydestä eri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

tyisesti Lähi-idässä, Pohjois-Afrikassa, jotka ovat olleet riippuvaisia Ukrainan viljantuonnista, voi myös lisätä pakolaisuutta.

Kysynkin: voisiko Suomi varautua vastaanottamaan perheitä yhä enemmän tällaisiin kodinomaisiin majoitusratkaisuihin? Meillä on tyhjillään olevia asuntoloita ja vuokra-asuntoja, jotka voitaisiin ottaa tässä tilanteessa käyttöön. Pitkäaikainen laitosasuminen ei tue traumasta toipumista eikä kotoutumista pitkällä jännteellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Mikkonen, olkaa hyvä.

14.13 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todelakin Ukrainasta sodan jaloista on pakenemassa nyt valtava määrä ihmisiä. Tuo luku kasvaa koko ajan. Nyt jo puhutaan yli kahdesta miljoonasta ihmisestä, ja arviot ovat, että ainakin 4—6 miljoonaa sieltä mahdollisesti pakenee.

EU:ssa ollaan valmistauduttu siihen, että otamme pakolaisia vastaan, ja niin myös meillä Suomessa. Tällä hetkellä valtaosa ihmisistä on mennyt tuttaviansa, sukulaistensa luo eri Euroopan maihin, myös meille Suomeen tulleista moni on majoittuneena ystävien, sukulaisten, tuttavien luona. On hyvin tärkeää, että jatkossakin pystyisimme mahdollisimman hyvin ottamaan ihmiset vastaan ja tarjoamaan myös tällaista kodinomaisempaa majoitusta, koska se on myös hyvä keino paremmin integroitua meidän yhteisöömme ja päästä mukaan suomalaisen yhteisöön siksi ajaksi, kun suojaa ja apua tarvitaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

14.14 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Venäjän Ukrainaan kohdistama sotilaallinen hyökkäys on ymmärrettävästi herättänyt paljon inhimillistä pelkoa ja huolta myös meillä Suomessa. Pelkoa on ikiaikaisesti käytetty myös vahvasti vallankäytön ja vaikuttamisen välineenä. Valtioneuvostolta kaivataankin nyt avointa ja luotettavaa viestintää kansallisen resilienssin vahvistamiseksi. Erityisen huolestuneita olemme lasten ja nuorten tilanteesta huomioiden sen, että korona-ajasta toipuminen ei ehtinyt edes tapahtua, ennen kuin uudet huolet ja pelot täyttivät nuorten mielen. Kysynkin hallitukselta: miten voimme vastata ajantasaisesti ihmisten huoliin, hätään ja pelkoihin lievittämällä pelkoa ja tuoden aitoa tietoa ja vahvistaen luottamusta oman maan kykyyn selviytyä kaikissa tilanteissa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

14.15 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muun muassa Mannerheimin Lastensuojeluliitto on julkaissut sivuillaan erinomaiset ohjeet siitä, millä tavalla vanhempien tulisi käydä keskustelua näistä vakavista asioista kasvavien lasten kanssa, koska tämä on todella juuri näin, niin kuin tässä edustaja Kyllönen totesi. Kuten äskeisessä kysymyksessä, joka liittyi ikäihmisiin, korostaisin sitä, että palvelujärjestelmämme on kunnallinen mutta meillä on päivittäinen tiivis ohjaus. Muun muassa tänään klo 12 on ollut STM:n valmiusyksikön ja kaikkien sairaanhoitopiirien yhteinen johtamiskokous, jossa käydään teemoittain näitä kaikkia asioita läpi, ja siellä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

kentällä sitten tekevät parhaansa. Tässä, niin kuin aloitin vastaukseni, viittaisin järjestöjen antamaan merkittävään apuun vanhempien tueksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Adlercreutz.

14.16 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! En sådan här konflikt sprider lätt vågor runt omkring i världen, och bland de vågorna hittar man ofta hybridpåverkan.

Tällainen konflikti ei ainoastaan näy nyt Ukrainassa, vaan herkästi se näkyy myöskin hybridivaikuttamisena muilla alueilla ja voi näkyä myös täällä Suomessa. Hybridivaikuttamisen kohtaamisen kyvykkyydet ovat hyvin erilaisia eri puolilla yhteiskuntaa. Valtion tasolla on tietty kompetenssit, mutta tämä voi yhtä hyvin kohdistua yksilöihin, organisaatioihin, yrityksiin, kuntiin. Miten me voisimme tukea yrityksiä, yhteisöjä, kuntia tällaisen hybridivaikutuksen kohteeksi joutumisen torjumiseksi? Miten voisimme auttaa heitä olemaan paremmin varautuneita tällaiseen toimintaan?

Hur kunde vi stöda företag, organisationer, individer, kommuner i en sådan situation där de utsätts för hybridpåverkan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Paatero, olkaa hyvä.

14.17 **Kuntaministeri Sirpa Paatero** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnillahan on normaalisti jo valmius- ja varautumissuunnitelmaan velvollisuus. Näitä päivitetään tällä hetkellä, ja yhteistyössä Kuntaliiton kanssa on ohjeistettu kuntia tässä työssä. Tämän lisäksi etenkin tähän kybervaikuttamiseen olemme valtioneuvoston puolella tehneet periaatepäätöksiä, joissa vahvasti ovat myöskin kunnat mukana. Niitä harjoitteita, jotta nämä meidän järjestelmämme pysyisivät kunnossa — puhutaan sitten energiasta, vedestä, sairaaloiden tietojärjestelmistä — tehdään ihan koko ajan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

14.18 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa hyvin keskeinen kysymys on Euroopan maiden riippuvuus venäläisestä energiasta, ja sillä on heijastuksensa sitten kustannusten nousun kautta myöskin eurooppalaiseen ja koko maailman ruokaturvaan. Ja samalla kun tuo energian hinta nousee, niin ikään kuin välillisesti olemme sitten rahoittamassa näitä Venäjän sotatoimia. Nyt olisi äärimmäisen tärkeää saada tämä riippuvuus katkaistua, ja vaikka Suomi ei ehkä ole kaikkein riippuvaisimpien maiden joukossa, niin myös Suomessa on pyristeltävä irti venäläisestä energiasta. Olisin kysynyt vastaavalta ministeriltä: Miten nopeasti Suomi pystyy siitä irtautumaan? Ja olisiko mahdollista tässä tilanteessa, kun hallitus leikkasi kotimaisen uusiutuvan dieselin verotuen, perua tämä leikkaus? Sitä kautta me nopeasti pääsisimme eroon tuontidieselistä ja saisimme kotimaista polttoainetta tankkeihin, [Puhemies koputtaa] ja tämä olisi erittäin tärkeää myöskin [Puhemies: Kiitoksia!] turvallisuuspolitiikan kannalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

14.19 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on Suomessa verrattain hyvä tilanne verrattuna muihin eurooppalaisiin valtioihin suhteessa Venäjältä tulevaan energiaan, oikeastaan kaikki energiamuodot huomioiden, niin kuin tässä salissa on tullut useamman kerran esille. Vaikein on ehkä energiapuu, jonka me pystymme nopeiten, realistisimmin korvaamaan turpeella. [Välihuutoja] Ja muilta osilta me tulemme tietysti olemaan maailmanmarkkinoitten armoilla hyvin pitkälti, ja siinä esimerkiksi öljyn hinnannousu näkyy valitettavan paljon tällä hetkellä tuolla letkujen päässä, kun autoja tankkaa. Se biodieselin veronkorotus ei olisi — ehkä käyttäisin tällaista termiä — edes kunnolla ”laastari” tähän tilanteeseen. Kyllä tämä yleinen hintatason nousu on se, mikä tulee nyt syömään aika paljon, ja toisaalta se biodieselin määrä, jota käytettiin, oli verrattain pieni tähän kokonaisuuteen nähden.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

14.20 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ärade talman! Hyvä pääministeri, EU:ssa kasataan täydellä vauhdilla uutta velkapakettia Ukrainan sodan johdosta. Edellinen EU:n velkapaketti koronan takia maksoi Suomelle noin 5 miljardia nettona. Sen piti olla ainutkertainen ja tarkkarajainen. Miten te, pääministeri, suhtaudutte tähän uuteen velkapakettiin?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri, olkaa hyvä.

14.20 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällaista esitystä ei ole tehty, joten tietenkään me emme ole voineet EU-ministerivaliokunnassa mitään käsitellä, muodostaa Suomen kantaa, koska ei ole esitystä, mihin muodostaa kantaa. Mutta jos ennakoisin — tiedän, että tämänkaltaisia avauksia ja keskustelua on viritelty — sitä Suomen kannanmuodostusta tähän kysymykseen, niin ennakoisin näin, että kaikkiin sellaisiin välineisiin, jotka auttavat maita auttamaan itseänsä — puhumme esimerkiksi valtiontukisäännöistä tai siitä, millä tavalla investointeja kansallisesti voidaan tehdä — varmasti voisimme suhtautua myönteisesti.

Toinen kysymys on se, millä tavalla maat voisivat ottaa lainaa. Tämä on myös sellainen, mitä me voisimme pohtia, mutta uskaltaisın ennakoida, että suhtautuisimme kielteisesti kaikenlaisiin avustusmuotoisiin kokonaisuuksiin, joita tässä elpymisvälineessä käytettiin. Muistan hyvin eduskunnan keskustelun tähän liittyen, ne kannanmuodostukset, lausumat, mitä eduskunta antoi, myös perustuslakivaliokunnan käsittelyn, [Puhemies koputtaa] ja uskaltaisın ennakoida, että suhtautuisimme tämänkaltaisiin avauksiin kielteisesti. Mutta mitään esityksiä [Puhemies: Aika!] komission suunnalta ei ole tullut.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

14.22 Ano Turtiainen vkk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Jokin aika sitten täällä pöyristeltiin, kun mainitsin puheissani sodan. Sodassa ei ole mitään hyvää, mutta onneksi sen olemassaolo uskalletaan täällä jo myöntää.

Koska Venäjä liittyy merkittävästi tähän tilanteeseen, on mahdollista, että se voi rajoittaa uraanin vientiä Suomeen ja länsimaihin. Kysyn asiasta vastaavalta ministeriltä: miten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

Suomi on huomionnut energiapolitiikassaan riskin siitä, että Suomen ydinvoimaloissa syntyy pulaa uraanista? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

14.22 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Huoltovarmuuden kannalta on tarkistettu ydinvoimaloitteen uraanitilanne, ja se on verrattain hyvä. Oikeastaan Venäjältä meille tulee urani ainoastaan Loviisaan. Loviisassa on tällä hetkellä noin kahden vuoden uraani olemassa, ja se, kuinka sen täydennys tulee, jää tietysti nähtäväksi. Muilta osilta esimerkiksi Olkiluoto käyttää hajautettua uraanihankintaa, jossa keskeiset maat ovat Kanada ja Australia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

14.23 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 24. helmikuuta 2022 muutti maailman. Meidän entiset yhteisen, jakamattoman turvallisuuden periaatteemme aidosti murenivat. Myöskin Suomen osalta turvallisuusympäristö on muuttunut, eikä vähiten ole muuttunut myöskin ihmisten mieli.

Yhdeltä osin Suomen asema ei kuitenkaan ole muuttunut. Olemme osa Euroopan unionin kokonaisuutta, sitä yhteistä koheesioturvallisuusjärjestelmää, jonka unioni muodostaa, ja myöskin yhdessä olemme poikkeuksellisen yksimielisesti reagoineet tähän järkyttävään hyökkäykseen, minkä kohteeksi Ukraina on joutunut. Kysyisin pääministeriltä: miten arvioitte Euroopan unionin merkityksen Suomen turvallisuuden kannalta?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

14.24 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionin merkitys meidän turvallisuutemme kannalta on tietenkin aivan keskeinen. Me olemme Euroopan unionin jäsen, ja Euroopan unioni on meidän tärkein turvallisuusyhteisömme. Me tulemme unionin puitteissa käymään myös entistä enemmän keskustelua yhteisen puolustuksen kehittämisestä. Me tulemme käsittelemään jo maaliskuun lopun Eurooppa-neuvostossa strategista kompassia, jota tullaan varmasti päivittämään hyvinkin monelta osin nyt tämän akuutin tilanteen vuoksi. Eli jo aikaisemmin olimme sopineet, että tämä kokonaisuus tulee, ja nyt sitä pitää päivittää, ja me tulemme sitä maaliskuussa käsittelemään.

Jo viime Eurooppa-neuvoston kokoontumisessa ennätysellinen määrä maita käytti puheenvuoron eurooppalaisen yhteisen puolustuksen kehittämisestä. Tämä nousi eri lailla agendalle kuin aikaisemmin. Suomihan on pitkään pitänyt esillä puolustusyhteistyön kehittämistä Euroopan unionissa, mutta nyt entistä useampi maa nosti tämän esille.

On hyvä huomioda se, että tietenkin iso osa jäsenmaista on Naton jäseniä, ja näkisin, että tämä ei ole vastakkainen tälle vaan nimenomaisesti täydentävä. [Puhemies koputtaa] On tärkeää, että kehitämme yhteistä puolustusta, yhteistä toimintakykyä ja varmuutta erilaisissa tilanteissa, [Puhemies: Kiitoksia!] ja tämä on mielestäni rinnakkainen sille, mitä Nato sitten omalta osaltansa tekee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Packalén, olkaa hyvä.

14.25 Tom Packalén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulin juuri Ukrainasta, joka taistelee olemassaolostaan Venäjän hyökkäystä vastaan. Ukrainalaisilla on maanpuolustushenki todella korkealla, mutta heillä on suuria materiaalisia puutteita rynnäkkökivääreistä alkaen. Suomella on taas suuri määrä kiinalaisia rynnäkkökivääreitä ja niihin kuuluvia patruunoita, joita olemmekin luovuttaneet jo 2 500 kappaletta Ukrainalle. Haluaisinkin kysyä arvon hallitukselta: voisimmeko kiireellisesti luovuttaa esimerkiksi 50 000 kappaletta kivääreitä ja niihin riittävästi patruunoita?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt taitaa olla sillä tavalla, että puolustusministeri on pois paikalta, jotenka tähän kysymykseen nyt ei välttämättä tule vastausta. — Mennään eteenpäin. — Edustaja Virolainen, olkaa hyvä.

14.26 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut Euroopan turvallisuusympäristöä aivan perustavanlaatuisesti. Vaikka Suomeen ei kohdistu suoraa sotilaallista uhkaa, on aivan perusteltua, että lisäämme valmistautumista yhteiskunnan kokonaisvaltaiseen puolustamiseen eli valmistautumista mahdollisiin kyberhyökkäyksiin, erilaisiin hybridiuhkiin ja valtavaan disinformaatioon. Tällä hetkellä suomalaisen yhteiskunnan kokonaisvaltaisesta puolustamisesta kyberympäristössä ei vastaa mikään taho yksiselitteisesti, vaan toimivaltuudet jakautuvat eri toimijoille. Kysynkin teiltä, pääministeri Marin: miten parannamme kyberpuolustamistamme ja sen valtiollista koordinaatiota? Ja toinen kysymys: onko meidän lainsäädäntömme ajan tasalla?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

14.27 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kokonaisuus, josta itsekkin kannan syvästi huolta. Sanoisin, että Suomi on varautunut, mutta olemmeko me varautuneet riittävän hyvin, sitä pitää nyt tarkasti katsoa. Meidän pitää selvittää kaikki lainsäädännölliset kysymykset. Toki tätä työtä on jo aikaisemmin tehty, mutta nyt meidän pitää katsoa tätä myös täysin uudenlaisesta näkökulmasta. Eli kyllä meidän pitää perata lainsäädäntö, onko siellä aukkoja. Jos on, ne pitää pystyä tilkitsemään ja nopeasti. Meidän pitää myös varmistaa se, että ei vain tämä julkinen infrastruktuuri vaan myös yksityinen infrastruktuuri olisi mahdollisimman hyvin varautunut kaikenlaisiin tilanteisiin. Meillä on varmasti yhteiskunnassa haavoittuvuuksia aivan kuten kaikilla yhteiskunnilla on. Täysin aukotonta järjestelmää me emme saa, se on selvä, mutta mahdollisimman hyvin pitää olla varautunut.

Tätä kokonaisuutta tullaan käsittelemään ministerityöryhmissä. Meillä on erilliset ministerityöryhmät, jotka käsittelevät sisäistä turvallisuutta ministeri Mikkosen vetämänä, ja ministeri Paateron vetämänä myös tullaan käsittelemään näitä kyberturvallisuuteen liittyviä kysymyksiä, hybridivaikuttamiseen liittyviä kysymyksiä [Puhemies koputtaa] hyvin laajasti. Tämä on asia, jonka me tunnistamme ja haluamme katsoa kunnolla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vehviläinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

14.28 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymykseni on ministeri Haavistolle: Kaikista tärkeintä on nyt, että Ukrainassa saadaan verenvuodatus lopetettua ja aito pitkä tulitauko ja sitä kautta löydetään pysyvää ratkaisua. Mutta samalla on huomattava se, että koko ajan on merkkejä ja keskustelua siitä, että tämä kriisi saattaisi laajentua myös muihinkin maihin, Ukrainan ulkopuolelle — eikä vähiten sen takia, että Venäjä käyttää hyvin uhkaavan sävyisiä puheita ja ottaa esille jopa ydinasepelotteen. Kysyisin ministeri Haavistolta sitä, mitkä ovat ne keinot Euroopan mailla, lännellä kokonaisuudessaan, Natolla ja USA:lla toimia, jotta tämä eskalaatio ja tämä sodan laajeneminen pystyttäisiin estämään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Haavisto, olkaa hyvä.

14.29 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Vehviläiselle erittäin hyvästä kysymyksestä.

Ensinnäkin osallistuin itsekin viime perjantaina Brysselissä sekä EU-ministereiden kokoukseen että kumppanin ominaisuudessa Nato-kokoukseen ruotsalaisten kanssa, ja tässä Nato-kokouksessakin nousi aivan selvästi esille se, että Naton puolelta kriisiä ei haluta laajentaa. Nato ei halua olla osapuoli tässä kriisissä, se pitää kiinni siitä periaatteesta. Yksittäiset maat tukevat Ukrainaa tässä, mutta ei nähdä tällaista Naton ja Venäjän vastakkainasettelua tässä tilanteessa. Mielestäni se on tärkeä periaate. Nato puolustaa omien jäsentensä aluetta ja totta kai, jos sinne kohdistuu hyökkäys, tulee sitten reagoimaan.

Samalla meidän täytyy osoittaa kaikki tuki ja solidaarisuus Ukrainalle ja myöskin auttaa heitä tässä mahdollisessa neuvottelutilanteessa. Se, että olemme käynnistäneet vahvat pakkotteet, jotka kohdistuvat Venäjään, vahvistaa Ukrainaa ja Ukrainan neuvotteluasemaa myöskin tässä tilanteessa. Mutta koetamme tukea näitä nyt alkaneita tulitaukoneuvotteluja ja mahdollisia rauhanneuvotteluja jatkossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä yhden kysymyksen ja siihen vastauksen. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

14.30 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Venäjän häikäilemätön toiminta Ukrainassa on kirkastanut yhä selvemmin, että irtautuminen Venäjän energiariippuvuudesta on paitsi järkevää myös välttämätöntä. Se on välttämätöntä Suomenkin turvallisuuden kannalta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Tämä niin sanottu perinteinen turvallisuusajattelu ja toisaalta ilmastokriisin ratkaiseminen kulkevat tässä käsi kädessä.

Irtautuminen fossiilisista, vihreän siirtymän vauhdittaminen ja ilmastokestävän energiaomavaraisuuden rakentaminen edellyttävät todennäköisesti nopeita ja massiivisia investointeja uusiutuvaan energiaan. Kysyisin ministeri Lintilältä: miten varmistetaan, että tämä irtautuminen fossiilisista todella tapahtuu ja aiottua nopeammin ja että nämä tarvittavat investoinnit saadaan aikaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

14.31 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyjä on täsmälleen oikeassa siinä, että tämä vihreä siirtymä tulee nopeutumaan valta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2022 vp

vasti tämän ikävän sodan seurauksena, eli hyvä tarkoitus — eli aiemmista, ilmastosta johtuvista syistä on siirrytty tietyllä tavalla rauhan syihin, millä halutaan sitten eroon venäläisestä energiasta. Kansallisesti meillä tilanne on verrattain hyvä. Meillä energiaosastolla taitaa olla tällä hetkellä noin neljä- ja puolisataa miljoonaa rahoitusta erilaisiin kohteisiin. Se, mikä selkeästi tulee ongelmaksi, on luvituskäytännöt, ja tämä menee läpi EU-alueen. Viime maanantain hätäkokouksessa usea maa otti esille sen, että luvituskäytännöt ovat liian hitaita tähän tilanteeseen. Siihen me tarvitaan ihan ehdottomasti enemmän nopeutta, että me päästään vastaamaan siihen tarpeeseen, joka meillä on, fossiilisista pois.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.